Puolustusvaliokunta 14.2.2018

Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kehittäminen

Lokakuussa 2017 asetettiin työryhmä, jonka tehtävänä oli valmistella selvitys vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen uudelleenjärjestämiseksi. Työryhmään osallistui asiantuntijoita puolustusministeriöstä, puolustusvoimista sekä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksestä. Selvityksen lähtökohtana oli vapaaehtoiseen maanpuolustukseen kuuluvan sotilaallisen koulutuksen siirtäminen PV:lle ja MPK:n roolin kehittäminen sotilaallisia valmiuksia sekä varautumis- ja turvallisuuskoulutusta antavana organisaationa. Työryhmä jätti selvityksensä 20.12.2017.

Selvityksen mukaan sotilaallisen koulutuksen siirtämisellä PV:lle kyetään parantamaan paikallisjoukkojen valmiutta ja suorituskykyä. Valmiuden ja suorituskyvyn lisäys ja koko toimintamalli rakentuu kolmen elementin varaan;

1) Lisärahoituksen, joka kohdennetaan henkilöstökuluihin sekä toiminnan maksuttomuuden edistämiseen.

2) PV:n henkilöstökokoonpanon kasvattamiseen 40 henkilöllä, jotka kohdennetaan täysipäiväisinä paikallisjoukkojen koulutukseen ja suunnitteluun (tehtäviä, joita nyt hoidetaan oto tehtävinä).

3) Lain vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta tarkentamiseen, jossa keskeistä on mm. SOTVA:n määrittelyn tarkennukset (mahdollisuus käyttää PV:n aseita ja kalustoa sekä mahdollistetaan reserviläisten nykyistä tehokkaampi käyttö mm. ammuntojen johtamisessa).

Edm. kohtien tulisi kaikkien toteutua - muussa tapauksessa on riski, että toiminnalla tuotetaan haittaa alueellisten ja operatiivisten joukkojen suorituskyvyn ylläpitämiselle.

Sotilaallisen koulutuksen siirtämiseksi PV:lle ryhdytään seuraaviin konkreettisiin toimenpiteisiin;

1) Puolustusvoimat laatii vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen uudelleenjärjestelyn kustannuksista taloudellisen arvioinnin, joka tulee toimittaa puolustusministeriöön 28.2.2018 mennessä. Arvioinnilla varmistetaan ennen kaikkea kustannusten tarkka kohdentuminen MPK:n ja PV:n välillä.

2) Puolustusvoimat toteuttaa valmiuspäällikköjärjestelmän pilotoinnin yhteistoiminnassa MPK:n kanssa. Pilotoinnin kesto on enintään yhden vuoden ja se toteutetaan kahdessa aluetoimistossa. Valmiuspäälliköt ovat MPK:n palkkaamia, aluetoimistojen yhteydessä olevia henkilöitä. Pilotoinnilla varmistetaan valmiuspäällikköjärjestelmän toimivuus ennen sen valtakunnallista käyttöönottoa.

3) Puolustusvoimat aloittaa uudelleenjärjestelyn edellyttämät toimenpiteet vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen sotilaallisen koulutuksen ja sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen suunnittelemiseksi ja ohjaamiseksi. Koulutuksen suunnittelussa tulee huomioida sen nousujohteisuus, reserviläisten osaamisen ja paikallistuntemuksen hyödyntäminen sekä mahdollisuudet laajentaa reserviläisille annettavia erilaisia oikeuksia.

Lisäksi suunnittelussa tulee huomioida uudelleenjärjestelyn tavoitteet koulutuksen maksuttomuuden kehittämisessä.

Suunnitelma tulee laatia siten, että uudelleenjärjestelyn toimeenpano voidaan aloittaa vuonna 2020. Suunnitelma esitellään puolustusministeriölle 17.4.2018 mennessä. Suunnitelmaa voidaan tarkentaa vuoden 2018 aikana.

4) Puolustusministeriössä on suunnitteilla vapaaehtoisen maanpuolustukseen liittyvän lainsäädännön uudistustyö, johon liittyen tullaan perustamaan lainsäädäntöhanke helmikuussa.

Pohdittavia näkökulmia ovat esimerkiksi;

- sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen käsitteen täsmentäminen,
- MPK:n julkisten hallintotehtävien selkiyttäminen
- Vapaaehtoisten käyttäminen Puolustusvoimien antaman virka-avun tukemisessa
- Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen järjestämispaikkoja ja vapaaehtoisten kouluttajien oikeuksia koskevien rajoitussäännöksien tarkoituksenmukaisuus
- MPK:n ohjaukseen ja valvontaan liittyvät kysymykset.